

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Jany Kábrtové a Mgr. Tomáše Blažka ve věci

žalobce: **V. K.**
zastoupený advokátem Mgr. Matějem Košťálem, LL.M.
sídlem Velké náměstí 149/0, 500 03 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 9. 2022, č. j. OAM-6607-5/ZR-2022,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. V projednávané věci krajský soud posuzuje rozhodnutí, kterým žalovaný zrušil platnost zaměstnanecké karty žalobce podle § 46e odst. 1 ve spojení s § 37 odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), tj. z důvodu pravomocného odsouzení za spáchání úmyslného trestného činu. Žalovaný současně stanovil žalobci lhůtu k vycestování z území v délce 60 dnů od právní moci napadeného rozhodnutí podle § 46e odst. 2 zákona o pobytu cizinců.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce namítl, že žalovaný nepřihlédl ke všem rozhodným skutečnostem a při vydání napadeného rozhodnutí nedostatečně posoudil přiměřenost a důsledky pro jeho osobní sféru. Žalovaný sice do svého rozhodnutí zahrnul rozsáhlou stať věnující se přiměřenosti rozhodnutí, ve svých úvahách se však nevypořádal s tím, že svým rozhodnutím *de facto* nutí žalobce, aby se navrátil do země, která se nachází uprostřed válečného konfliktu. Aktuální situaci na Ukrajině není nutné s ohledem na její všeobecnou známost jakkoliv dokládat. Správní orgán k ní měl přihlédnout z úřední povinnosti, jelikož mu tyto skutečnosti jsou dlouhodobě známy.
3. Žalovaný také nevzal v úvahu rodinný stav žalobce. Žalobce na území České republiky pobývá již několik let a žije zde s ním i jeho manželka. Zrušením zaměstnanecké karty s povinností opustit území České republiky tak bylo výrazně zasaženo i do jeho práva na rodinný život. Žalobce si je vědom skutečnosti, že samotný rodinný status není důvodem pro nevydání rozhodnutí dle § 46e odst. 1 zákona o pobytu cizinců. V projednávané věci se však jedná o jednu z mnoha okolností, ke kterým měl žalovaný přihlédnout kumulativně. Tyto okolnosti pak dle názoru žalobce svědčí závěru, že napadené rozhodnutí představuje nepřiměřený zásah do jeho práv.
4. Žalobce není státním příslušníkem České republiky a nemá znalost českého jazyka potřebnou pro porozumění průběhu správního řízení. Namítl proto, že neporozuměl všem skutečnostem, které mu sdělil žalovaný. Žalobce měl žalovanému sdělit, že si nepřeje vyjádřit se k obsahu správního spisu nebo navrhnout či doplnit další důkazy. Žalovaný si však musel být vědom možnosti, že žalobce v plném rozsahu nerozumí výzvám a poučením. Přesto neučinil žádné kroky směřující k tomu, aby žalobce náležitě seznámil s obsahem vedeného správního řízení a aby mu umožnil vyjádřit se k obsahu správního spisu, případně navrhnout důkazy k prokázání tvrzených skutečností. Neumožnil žalobci ani vyhledat právní pomoc. Na základě nesprávně vedeného správního řízení, kterému žalobce neporozuměl, poté žalovaný uložil v zásadě „*ultimátní trest*“, kterým je návrat do země, v níž probíhá válečný konflikt.
5. Napadené rozhodnutí žalobce považuje za nepřezkoumatelné. Obsahem napadeného rozhodnutí je rozsáhlá stať o obecných východiscích a obecných principech rozhodování obdobných případů. Samotnému odůvodnění napadeného rozhodnutí ve vztahu ke konkrétní osobě žalobce je však věnován zcela minimální prostor. Z obsahu napadeného rozhodnutí tedy není možné náležitě zjistit důvody, pro které bylo rozhodnutí vydáno.
6. Žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že všem předkládaným důkazům a vyjádřením se podrobně věnoval v napadeném rozhodnutí, na které v této souvislosti odkázal.
8. Případný zásah do rodinných a soukromých vazeb si způsobil sám žalobce svou protiprávní činností. Ta dosáhla takové intenzity, že vyústila v pravomocné odsouzení. Žalovaný zdůraznil, že žalobci není zakázán pobyt v ČR. Může kdykoliv přicestovat například v rámci dohody o vízové liberalizaci mezi EU a Ukrajinou a pobývat v ČR či EU až 90 dnů.

9. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2015, č. j. 6 Azs 163/2015 – 47, platí, že „[j]e-li následně – v důsledku povinnosti opustit území státu – ve hře ohrožení nějakých základních práv (např. práva na život, práva nebýt podroben mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, nebo koneckonců i práva na respektování soukromého a rodinného života), slouží k jejich ochraně jiné právní prostředky (poskytnutí mezinárodní ochrany, jiné pobytové tituly, např. za účelem strpění pobytu pro existenci překážek vycestování atp.).“ Zrušením zaměstnanecké karty proto nemůže dojít k nepřiměřenému zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince. Žalobce může kdykoliv, po splnění zákonem stanovených požadavků, požádat například o vízum za účelem podnikání či o zaměstnaneckou kartu. Tyto pobytové tituly jsou sice vázány na prokázání bezúhonnosti a v případě cizince připadají do úvahy až po té, co se osvědčí a skončí mu zkušební doba z posledního trestu, je však možné požádat o schengenské pracovní vízum, které umožňuje výdělečnou činnost v ČR a u kterého se nevyžaduje prokázání trestní záchovalosti. Žalovaný odkázal také na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka Liberec ze dne 16. 9. 2022, č. j. 59 A 47/2022 – 30.
10. Pokud existovaly skutečnosti, které by mohly ovlivnit rozhodování správního orgánu, jako jsou rodinné či jiné vztahy na území České republiky, měl je žalobce vyjádřit nebo namítnout v průběhu správního řízení. Žalovaný mu k tomu poskytl dostatečný prostor. Přes veškeré úsilí se však nepodařilo zjistit, zda se na území České republiky nachází nějaká blízká osoba, která by byla jakýmkoliv způsobem přímo závislá na pobytovém titulu účastníka řízení, neboť žalobce sám v průběhu řízení nic takového neuvedl, ačkoliv mu k tomu byla poskytnuta příležitost. Rovněž ani z obsahu podané žaloby není patrné, o koho konkrétně se jedná, kdo je manželka žalobce a jaký pobytový status má na území České republiky. Žalobce jen zcela obecně konstatuje, že na území republiky žije jeho manželka. V této souvislosti žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019 – 39, podle kterého „[č]lánek 8 Úmluvy je samozřejmě přímo aplikovatelný a má přednost před zákonem. Avšak k jeho potenciální aktivaci musí cizinec v řízení, jako je to nyní, vznést konkrétní námitku nepřiměřenosti zásahu do soukromého či rodinného života. Teprve pak se správní orgán s touto námitkou musí vypořádat (srov. nedávno též rozsudek ze dne 23. 12. 2019, č. j. 10 Azs 262/2019-31, bod 15). V tomto případě je navíc třeba konstatovat, že čl. 8 Úmluvy může být použit jen za předpokladu, že konkrétně vyargumentovaná nepřiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého či rodinného života cizince není na první pohled nemyslitelná, tzn. že cizincem tvrzená nepřiměřenost dopadů rozhodnutí není jen zdánlivá či zjevně nespadá pod ochranu čl. 8 Úmluvy. Proto ministerstvo ani žalovaná nemusejí nutně vypořádávat všechny výtky nepřiměřenosti, rozhodně ne ty, které ani při vší představivosti nemohou aktivovat ochranu dle čl. 8 Úmluvy.“
11. Žalovanému nepřislušelo zabývat se dopadem do soukromého a rodinného života žalobce také vzhledem ke skutečnosti, že rozhodoval podle § 37 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. V této souvislosti žalovaný odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2013, č. j. 1 As 85/2013 – 51, a ze dne 18. 12. 2008, č. j. 7 As 21/2008 – 101, na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 11. 2013, č. j. 9 A 222/2010 – 47, a na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 9. 2018, č. j. 30 A 189/2017 – 42.
12. Žalovaný dále citoval judikaturu Ústavního soudu, ze které plyne, že právo pobývat na území cizího státu nelze kvalifikovat jako základní lidské právo každého člověka. Nepatří tedy do kategorie základních práv a svobod chráněných ústavním pořádkem ČR

(usnesení ze dne 21. 11. 2003, sp. zn. IV. ÚS 462/03, usnesení ze dne 4. 5. 2006, sp. zn. II. ÚS 59/06, nebo usnesení ze dne 13. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1528/17).

13. Za nemístnou považuje námitku žalobce, že byl krácen na svých právech tím, že mu nebyla poskytnuta možnost vyjádřit se odpovídajícím způsobem k podkladům pro vydání rozhodnutí, jelikož nerozumí dostatečně jazyku, ve kterém je vedeno řízení. Žalovaný postupoval vůči žalobci v souladu se zákonem, již v oznámení o zahájení řízení jej vyčerpávajícím způsobem poučil o jeho právech a povinnostech. Správní řízení je vedeno v českém jazyce, tak jak je stanoveno zákonem. Námitka, že žalobce dostatečně nerozumí průběhu řízení a žalovaný měl předpokládat možnost, že žalobce v plném rozsahu nerozumí výzvám a poučením žalovaného, má zřejmě navodit dojem, že ze strany žalovaného šlo o úmysl využít neznalosti postupů ve správním řízení a jazyka k pohodlnému řešení (rozhodnutí o zrušení zaměstnanecké karty). Takové tvrzení podle žalovaného hraničí s pomluvou a důrazně se proti němu ohrazuje.
14. Podle § 16 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), je úředním jazykem český jazyk. Žalobce sám uvádí, že v České republice žije již pár let. Zároveň ale tvrdí, že nerozumí českému jazyku, z čehož lze vyvodit pouze jeden závěr, a to že se nebyl schopen během svého pobytu na území České republiky řádně integrovat. Při seznámení se spisem žalobce nenamítal, že nerozumí řízení ani předloženým dokumentům. Pokud tomu tak bylo, mohl požádat o nové nahlížení do spisu a mohl tyto úkony absolvovat za přítomnosti tlumočníka. Mohl také zmocnit svého zástupce k zastupování v řízení. O tomto byl žalobce řádně poučen v zaslaném oznámení o zahájení řízení.
15. Žalobci nevyhovuje právní pořádek České republiky, neboť ve značném stupni opilosti s 2,82 promile v krvi usedl za volant auta a ve stavu, který vylučuje jakoukoliv způsobilost k bezpečnému ovládání vozidla, se vydal do silničního provozu. Posouzení míry zavinění a ostatní atributy trestního řízení přísluší výhradně soudům a orgánům činným v trestním řízení, nikoliv žalovanému. V případě žalobce se nejedná o další postih za trestnou činnost, ale o důsledek pravomocného rozhodnutí, který je předpokládán zákonem. Zrušení povolení k pobytu tedy není a ani nemůže být v rozporu se zásadou „*ne bis in idem*“.
16. Žalobce se snaží bagatelizovat svoji trestnou činnost – zaplatil peněžitý trest, a proto je vše v pořádku. Žalovaný se na rozdíl od žalobce nedomnívá, že nad popsáním jednáním lze „mávnout rukou“. O nebezpečnosti jeho jednání vypovídají statistiky dopravních nehod spáchaných pod vlivem návykových látek. Jejich počty každoročně narůstají a zároveň také narůstají škody na majetku a počty zraněných usmrcených osob. Pokud cizinec, kterému bylo umožněno pobývat v ČR, není ochoten respektovat nastavená pravidla směřující k eliminaci těchto nebezpečných jevů, musí počítat s tím, že mu bude pobytové oprávnění odejmuto.
17. Tyto skutečnosti svědčí o tom, že žalobce není řádně integrován do většinové společnosti v České republice. Česká republika umožnila žalobci, aby si zde našel práci a mohl si opatřovat prostředky k důstojnému životu. Za poskytnutí této možnosti se logicky očekává, že cizinec bude dodržovat zákony a stanovená pravidla, kterými se řídí česká společnost, a vyvaruje se jednání, které z těchto pravidel vybočuje. Žalobce si zvolil jinou cestu a úmyslným protiprávním jednáním porušil právní pořádek České republiky. Sám se připravil o výhody, které mu pobyt a možnost zaměstnání v České republice přinášel.

Protože zde pobývá od roku 2020, jeho vztahy k zemi původu nemohou být významným způsobem zpřetrhány.

18. Žalovanému je dobře známa notorieta zmiňovaná v některých rozhodnutích Nejvyššího správního soudu, která se týká ozbrojeného konfliktu na Ukrajině. Domnívá se však, že aplikace této notoriety není bezbřehá a nemůže sloužit k automatické ochraně cizinců, kteří páchají na území ČR úmyslnou trestnou činnost. Na základě prostého konstatování, že Rusko napadlo Ukrajinu, nelze dovozovat, že není možné zrušit zaměstnaneckou kartu, pokud jsou k tomu dány zákonné důvody. Mohl by tak vzniknout velmi nebezpečný precedent, na jehož základě by mohli cizinci snadno dospět k závěru, že jim bude tolerována úmyslná trestná činnost na území ČR.
19. Žalovaný navrhl, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Ústní jednání

20. Během jednání konaného dne 11. 1. 2023 zástupce žalobce shrnul v žalobě uplatněné námitky. Zdůraznil, že uložení povinnosti vycestovat je v rozporu s § 179 zákona o pobytu cizinců, neboť návratem do země původu by došlo k ohrožení zdraví a života žalobce. Dále odkázal na rozsudek krajského soudu ze dne 25. 10. 2022, č. j. 30 A 33/2022 – 37, který se zabýval obdobným případem. Žalobce si je vědom svého pochybení při spáchání trestného činu a uloženou peněžitou sankci okamžitě uhradil. Trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel je jediným důvodem, proč jeho odsouzení nemohlo být dosud zahlazeno.
21. Pověřená pracovnice žalovaného poukázala na skutečnost, že žalobce se v průběhu správního řízení o své manželce ani dceři nezmínil. Žalovaný přitom z úřední činnosti s určitostí nezjistil, o jaké osoby by se mělo jednat. Žalovaný by se jeho rodinnými poměry zabýval, a to i s ohledem na judikatorní závěry ve vztahu k čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), pokud by je však žalobce tvrdil. Tato povinnost tíží dle judikatury Nejvyššího správního soudu právě žalobce. Pokud by manželkou žalobce byla paní M. K., její místo pobytu je na Plzeňsku, nikoliv v Králověhradeckém kraji, jako je tomu u žalobce. Rovněž na Plzeňsku žije i D. K., která je zřejmě (již zletilou) dcerou žalobce. K nepochopení účelu správního řízení žalobcem uvedla, že zjevně porozuměl minimálně výzvě k seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí, neboť se k seznámení dostavil. V průběhu řízení současně nic v této souvislosti nenamítl.
22. Zaměstnanecká karta navíc není jediným pobytovým oprávněním přicházejícím v úvahu pro žalobce, vydáním napadeného rozhodnutí tedy nemohlo dojít k nepřiměřenému zásahu do jeho práv. Občanům Ukrajiny, kteří nesplňují podmínky pro udělení dočasné ochrany, žalovaný nyní poskytuje vízum za účelem strpění podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. To sice vyžaduje jako jednu z podmínek pro udělení osvědčení trestní záchovalosti žadatele, avšak s přihlédnutím k současné situaci na Ukrajině žalovaný tato víza uděluje právě i v případech, kdy bylo důvodem pro zrušení předchozího pobytového oprávnění odsouzení za spáchání přečinu (což je i případ žalobce).
23. Zástupce žalobce následně potvrdil, že manželka žalobce, paní M. K., a jejich dcera, která se jmenuje D. K., žijí na Plzeňsku. Je tomu tak z důvodu výkonu zaměstnání. K vadám správního řízení doplnil, že se nejedná o řízení dvojinstanční. Pokud se tedy objeví

některé vady, lze je uplatnit až v soudním řízení. K dotazu soudu, zda chce poukázat na nějaké další skutečnosti významné pro posouzení dopadu napadeného rozhodnutí do práva žalobce na soukromý a rodinný život, zástupce žalobce uvedl, že nikoliv. Hlavní je, že na území ČR žijí manželka a dcera žalobce.

24. Pro případ, že by bylo sporné, zda má žalobce manželku a dceru, které žijí na území ČR, navrhl zástupce žalobce provedení důkazu oddacím a rodným listem. Soud nepovažoval za nutné provést důkaz uvedenými listinami, neboť má tuto skutečnost za nespornou.
25. Pro úplnost soud dodává, že jednání proběhlo bez přítomnosti tlumočníka. Žalobce o jeho zajištění nepožádal a k výslovnému dotazu soudu jeho zástupce uvedl, že žalobce tlumočníka při tomto jednání nepotřebuje – česky v zásadě rozumí, pouze je potřeba mu některé skutečnosti vysvětlit opakovaně, navíc je již zastoupen advokátem.

V. Posouzení věci krajským soudem

26. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Žalobu shledal nedůvodnou.
27. Žalobce je státní příslušník Ukrajiny a na území České republiky dosud pobýval na základě zaměstnanecké karty.
28. Řízení o zrušení zaměstnanecké karty žalovaný zahájil z důvodu pravomocného odsouzení žalobce za spáchání úmyslného trestného činu [§ 37 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců]. Z evidence Rejstříku trestů České republiky zjistil, že žalobce byl pravomocně odsouzen trestním příkazem Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 12. 5. 2022, č. j. 5 T 31/2022 - 36, za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky k peněžitému trestu a trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu řízení motorových vozidel v trvání 2 let.
29. Předmětem sporu je především posouzení otázky, zda byl žalovaný povinen zhodnotit dopad napadeného rozhodnutí do soukromé a rodinné sféry žalobce, a pokud ano, zda tak ve vztahu k žalobci učinil řádně. Soud také posuzoval, zda se žalovaný dostatečně vypořádal s aktuální situací způsobenou válečným konfliktem v zemi původu žalobce a možným ohrožením jeho života a zdraví v důsledku napadeným rozhodnutím stanovené povinnosti vycestovat z území České republiky.
30. Ještě před tím, než se soud bude zabývat těmito žalobními námitkami, považuje za účelné na úvod konstatovat, že správní řízení netrpělo vadami způsobenými neporozuměním účelu správního řízení ze strany žalobce. Žalobce totiž namítl, že neporozuměl všem skutečnostem, které mu sdělil žalovaný. Krajský soud nicméně ověřil z předloženého správního spisu, že ze strany žalovaného k žádnému zkrácení procesních práv žalobce nedošlo.
31. V *oznámení o zahájení správního řízení* byl žalobce poučen mimo jiné právě o možnosti vyjádřit se, navrhnout důkazy a činit jiné návrhy nebo požádat správní orgán o poskytnutí informací o řízení. Žalovaný poté žalobci doručil také *výzvu k seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí* ve smyslu povinnosti dle § 36 odst. 3 správního řádu, a umožnil mu vyjádřit se k podkladům a k věci. Krajský soud musí přisvědčit žalovanému, že z průběhu řízení nikterak neplyne, že by jeho smyslu žalobce neporozuměl pro nedostatečnou jazykovou vybavenost. Žalobce nepochybně porozuměl výzvě

k seznámení s podklady, neboť se dostavil na pracoviště žalovaného a dle protokolu o nahlédnutí do spisového materiálu odpovídal na dotazy položené pověřeným zaměstnancem žalovaného (byť pouze jednoslovně). Je třeba poukázat především na to, že žalobce ve správním řízení nevznášel žádnou námitku týkající se nedostatečné jazykové vybavenosti. Lze si přitom jen stěží představit, že účastník řízení, který by danému řízení nerozuměl, by tuto okolnost jakýmkoliv způsobem nevyjádřil nejpozději při osobním kontaktu se žalovaným. Nedůvodnými krajský soud tedy shledal ta tvrzení, podle nichž žalovaný nečinil žádné kroky směřující k náležitému seznámení žalobce s obsahem vedeného správního řízení a neumožnil žalobci vyjádřit se k obsahu správního spisu či navrhnout důkazy. Procesní úkony žalovaného, jak je soud popsal v tomto odstavci, tyto námitky bez důvodných pochybností vyvrací. Nic současně nenasvědčuje tomu, že by žalobce nebyl schopen porozumět účelu řízení.

V.A Přiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života žalobce

32. Podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců správní orgán při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona zohlední *„zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště. Účastník řízení je povinen v rámci řízení poskytnout ministerstvu veškeré relevantní informace potřebné k posouzení přiměřenosti vydaného rozhodnutí.“*
33. Podle odst. 3 téhož ustanovení *„[p]řiměřenost dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán posuzuje pouze v případech, kdy to tento zákon výslovně stanoví“.*
34. Zákon o pobytu cizinců v § 37 odst. 1 výslovně nepodmiňuje zrušení pobytového titulu předchozím posouzením dopadů do soukromého a rodinného života cizince ve smyslu citovaného § 174a odst. 3. Žalovaný z této skutečnosti usuzuje, že mu nepřisluší zabývat se dopady napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce, jehož zaměstnanecká karta byla zrušena právě z důvodu podle § 37 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců.
35. Krajský soud se s tímto závěrem žalovaného neztotožňuje. Posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí není omezeno pouze na ta rozhodnutí, u kterých to zákon o pobytu cizinců výslovně stanoví. Česká republika je totiž smluvní stranou Úmluvy, jejíž článek 8 zavazuje smluvní státy k respektu vůči soukromému a rodinnému životu každého jednotlivce. Povinnost zvážit přiměřenost dopadu každého rozhodnutí do těchto práv tak vyplývá přímo z Úmluvy, která má přednost před zákonem (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 Azs 96/2015 – 30, a ze dne 20. 9. 2018, č. j. 10 Azs 127/2018 – 30, nebo rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 7. 2019, č. j. 14 A 17/2017 – 33). Judikatura správních soudů proto dovodila, že přiměřenost dopadů rozhodnutí je třeba ke konkrétní námitce posuzovat například v případě zamítnutí žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019 – 39, a ze dne 12. 3. 2020, č. j. 9 Azs 352/2019 – 33), nebo v případě zamítnutí žádosti o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2020, č. j. 1 Azs 23/2020 – 36).

36. Nezbytnost přihlížet k čl. 8 Úmluvy dovodil Nejvyšší správní soud výslovně rovněž pro případ ustanovení § 37 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců: „*Podmínka, aby důsledky rozhodnutí o zrušení platnosti pobytového oprávnění byly přiměřené důvodu pro zrušení, přičemž při posuzování přiměřenosti se přihlíží zejména k dopadům tohoto rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince, je sice výslovně stanovena pro případy zrušení pobytového oprávnění dle § 37 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, nicméně, i když zákon s jejich relevancí nepočítá v § 37 odst. 1, nelze ani v těchto případech pomíjet čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod [...]*“ (viz rozsudek ze dne 27. 3. 2020, č. j. 5 Azs 320/2019 – 38). Ke stejnému závěru je třeba dospět i v nyní posuzovaném případě.
37. Žalovaný tedy byl povinen zabývat se dopady rozhodnutí do soukromé a rodinné sféry žalobce. Tento nesprávný závěr žalovaného nicméně soud nepovažuje za důvod, pro který by měl bez dalšího přistoupit ke zrušení napadeného rozhodnutí. Přestože totiž žalovaný konstatoval, že mu nepřísluší zabývat se dopadem do soukromého života, výše nastíněné hodnocení fakticky provedl. Na str. 2 napadeného rozhodnutí je patrná snaha žalovaného zjistit případné rodinné vazby žalobce. Konstatuje zde, že nahlédnutím do Cizineckého informačního systému zjistil, že žalobce je ženatý. Nepodařilo se mu nicméně zjistit totožnost žalobcovy manželky, případně zda se na území České republiky nachází osoba přímo závislá na pobytovém titulu žalobce. Sám žalobce nic takového v průběhu řízení neuvedl, ačkoliv k tomu měl dostatečný prostor. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019 - 39, pak žalovaný poukázal na povinnost cizince vznést konkrétní námitku nepřiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života. Teprve poté by se žalovaný musel s touto námitkou podrobněji vypořádat.
38. Krajský soud konstatuje, že žalovaný splnil svou povinnost zabývat se dopady napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce. Rozsah, v jakém tak učinil, soud hodnotí také jako dostatečný navzdory jeho stručnosti. Žalobce byl totiž ve správním řízení zcela pasivní a žalovanému nesdělil žádné skutečnosti, které by mohly třeba i jen naznačovat možný zásah do jeho osobní sféry. V takovém případě nelze po žalovaném požadovat, aby se přiměřeností napadeného rozhodnutí zabýval více, než jak to učinil, neboť mu k tomu žalobce svou procesní pasivitou jednoduše nedal příležitost. Napadené rozhodnutí z těchto důvodů nelze považovat za nepřezkoumatelné.
39. Jak totiž dovozuje judikatura Nejvyššího správního soudu, podrobnost hodnocení dané otázky je přímo odvislá od množství a kvality informací, které má správní orgán k dispozici. Správní orgán má sice povinnost zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, to však neznamená, že by byl povinen při rozhodování o pobytovém oprávnění cizince z vlastní iniciativy pátrat po informacích o jeho soukromém a rodinném životě, které by případně mohly převážit nad důvodem pro neudělení (zrušení) pobytového oprávnění. V této souvislosti lze přiměřeně odkázat například na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2020, č. j. 1 Azs 260/2020 – 27, podle nějž „*břemeno tvrzení tíží primárně žadatele o konkrétní pobytové oprávnění - je to totiž sám žadatel, kdo disponuje relevantními informacemi ze svého soukromého a rodinného života a kdo nejlépe může vylíčit specifika svého soukromého a rodinného života do té míry, aby mohla být položena „na misku vah“ proti veřejným zájmům, které případně naopak brání udělení pobytového oprávnění. Jde o informace z jeho vlastní soukromé až intimní sféry (pokud by šlo například o informace týkající se zdravotního stavu žadatele a příslušníků jeho rodiny), jejichž sdělení závisí výlučně na vůli žadatele. Jinak řečeno, je to primárně žadatel,*

kdo má povinnost správnímu orgánu uvést informace ze svého soukromého a rodinného života, o nichž se domnívá, že jsou pro posouzení věci relevantní a byly by případně způsobilé převážit nad jinými zájmy a hledisky. Teprve v případě, že by měl správní orgán o těchto informacích pochybnosti, nebo by nastala potřeba jejich doplnění, lze vyžadovat odpovídající procesní aktivitu po správním orgánu.“

40. Teprve v řízení před krajským soudem vyšlo najevo, že na území České republiky pobývá manželka žalobce M. K. a jeho dcera D. K. Ale ani ve světle těchto nově zjištěných skutečností soud nevidí důvod k přehodnocení závěru žalovaného, že napadeným rozhodnutím nebylo nepřiměřeně zasaženo do žalobcova práva na soukromý a rodinný život.
41. Žalobce i žalovaný shodně uvádějí, že manželka a dcera žalobce nežijí s žalobcem, ale na blíže neurčeném místě „na Plzeňsku“. Žalobce žije v Hradci Králové, kde je také zaměstnán (jako opravář zemědělských strojů). Žádné další skutečnosti relevantní pro posouzení možné nepřiměřenosti napadeného rozhodnutí žalobce soudu nesdělil, a to ani v reakci na poučení, že jej v tomto směru tíží břemeno tvrzení, kterého se mu dostalo během soudního jednání. Ze skutečností, které jsou soudu známy, pak nelze nijak dovodit, že by manželka či dcera byly na žalobci jakkoliv závislé – jak z hlediska osobního a materiálního, tak z hlediska jejich pobytového statusu. Manželka žalobce pobývá v České republice na základě zaměstnanecké karty (jak sdělila během soudního jednání pověřená pracovnice žalovaného, žalobce tuto skutečnost nijak nerozporoval). Jedná se o samostatný pobytový titul, jehož platnost se neodvíjí od platnosti pobytového titulu žalobce. Zrušením zaměstnanecké karty žalobce tedy nemůže dojít také ke zrušení pobytového titulu jeho manželky. Dcera žalobce je zletilá, přičemž žalobce netvrdil žádné skutečnosti, z nichž by vyplývalo, že vyžaduje například péči obou rodičů. Ani přítomnost dcery žalobce na území České republiky tak sama o sobě nemůže způsobit nadměrný zásah do rodinných poměrů. Protože manželka žalobce má zajištěn příjem ze zaměstnání (jak sám žalobce sdělil soudu v žádosti o osvobození od soudních poplatků), nelze uvažovat ani o její finanční závislosti na žalobci. Pokud dosud manželka pečovala o dceru samostatně, není na místě ani do budoucna předpokládat, že by mělo dojít k určité negativní změně dosavadního stavu po případném vycestování žalobce. Na základě těchto důvodů krajský soud konstatuje, že při poměřování přiměřenosti napadeného rozhodnutí jednoznačně převažuje veřejný zájem na ochraně společnosti před závažným protiprávním jednáním žalobce nad tíhou dopadů tohoto rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života. Žalobci navíc nebyl uložen zákaz pobytu na území České republiky. Žalobci byla pouze zrušena platnost zaměstnanecké karty a stanovena lhůta k vycestování. Po splnění zákonem stanovených podmínek si tedy bude oprávněn podat novou žádost o zaměstnaneckou kartu, případně o jiný pobytový titul.
42. Odkaz žalobce na rozsudek krajského soudu ze dne 25. 10. 2022, č. j. 30 A 33/2022 – 37, je nepřipadný. V uvedené věci soud shledal vadu v nedostatečném hodnocení intenzity porušení zákona v podobě spáchání úmyslného trestného činu. Žalobce totiž již ve správním řízení namítal, že mimo jiné právě s ohledem na povahu a závažnost jím spáchaného přečinu by bylo neprodloužení jeho pobytového oprávnění nepřiměřené. Naopak samotné hodnocení žalovaného stran přiměřenosti dopadů napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života soud shledal dostatečným, přestože žalobce v této věci tvrdil konkrétní skutečnosti ukazující na vytvořené vazby za dobu 13 let pobytu na území České republiky (viz bod 35 rozsudku). Krajský soud je proto toho

názoru, že s ohledem na odlišná tvrzení žalobců a s nimi spojený odlišný základ právního posouzení nelze aplikovat závěry rozsudku č. j. 30 A 33/2022 – 37 v právě projednávané věci.

V.B Povinnost vycestovat ve světle válečného konfliktu na Ukrajině

43. Soud se dále zabýval povinností žalobce vycestovat ve lhůtě 60 dní z území České republiky. Žalobce považuje hodnocení žalovaného v tomto bodě za nedostatečné, neboť se v napadeném rozhodnutí žádným způsobem nevypořádal s tím, že povinností vycestovat jej nutí k návratu do země, která se nachází uprostřed válečného konfliktu.
44. Žalovaný především dovodil, že žalobce z území České republiky vycestovat nemusí, neboť s ohledem na aktuální situaci na Ukrajině má k dispozici alternativní zákonné prostředky opravňující jej, byť k dočasnému, pobytu na území České republiky. Doplnil současně, že ačkoliv je obeznámen s probíhajícími válečnými operacemi v zemi původu žalobce, většina oblastí se jeví jako bezpečná. Vycestování žalobce tak podle žalovaného není zcela nemožné.
45. Soud považuje za obecně známou skutečnost, že v důsledku vojenské invaze ze strany Ruské federace nyní na Ukrajině probíhá mezinárodní ozbrojený konflikt mimořádné intenzity i rozsahu. Přesné údaje o počtu obětí tohoto konfliktu nejsou známy, ale bezpochyby se jedná o řádově přinejmenším desetitisíce vojáků, kteří již zahynuli na obou stranách. Nelze odhlédnout ani od vražd, mučení a dalších zločinů spáchaných příslušníky invazních vojsk na civilním obyvatelstvu (srov. rozsudek NSS ze dne 14. 4. 2022, č. j. 5 Azs 89/2022 – 24). A byť se frontové linie, na kterých dochází k přímým střetům ruské a ukrajinské armády, momentálně nacházejí především na východě a jihu Ukrajiny, ani střední a západní část Ukrajiny nezůstala válkou nedotčena. Přestože zde nyní přímé pozemní ozbrojené střety neprobíhají, řada míst v těchto oblastech se stává cílem ruských raketových či leteckých útoků zaměřených právě vůči civilnímu obyvatelstvu. Ve shodě s žalobcem krajský soud konstatuje, že se jedná o notorietu, o níž není třeba vést dalšího dokazování (rozsudek NSS ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 – 3).
46. Tvrzení žalovaného, podle něž se většina oblastí Ukrajiny „jeví jako bezpečná“, tak soud považuje za nepřipustné zlehčování situace. Žalovaný toto sporné tvrzení uvádí opakovaně v různých věcech dotýkajících se státních občanů Ukrajiny. Krajský soud tedy opětovně poukazuje na skutečnost, že toto tvrzení neodráží reálný stav probíhajícího válečného konfliktu na území Ukrajiny a je v rozporu s pozicí aktuálně zastávanou správními soudy (rozsudky NSS ze dne 25. 3. 2022, č. j. 8 Azs 336/2021 – 33, ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, ze dne 31. 3. 2022, č. j. 9 Azs 13/2022 – 32, či ze dne 3. 11. 2022, č. j. 3 Azs 337/2021 – 33).
47. Námitku žalobce je tedy třeba posoudit z hlediska možné aplikace čl. 2 a 3 Úmluvy, odrážející zásadu *non-refoulement*. Tato ustanovení „[...] je třeba pod úhlem mezinárodněprávní zásady ‚non-refoulement‘ vykládat tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila“ (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 – 46).

48. Vycestování by ovšem mohlo být v rozporu s čl. 2 a 3 Úmluvy základních svobod pouze za předpokladu, že by žalobce byl povinen vycestovat právě a jen na území Ukrajiny. Tak tomu však v nyní posuzované věci není. Žalobci se neukládá navrátit se do země původu, nýbrž jen vycestovat z území České republiky. Dostát závazku *non-refoulement* lze přitom také vycestováním cizince do bezpečné třetí země. Tuto možnost výslovně předvídá také zákon o pobytu cizinců v ustanovení § 179 odst. 5 ve spojení s § 33 odst. 1 písm. a) při naplnění stanovených podmínek (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2022, č. j. 3 Azs 235/2022 - 27).
49. Zejména ale platí, že žalobce má nadále možnost získat jiný pobytový status na území ČR. Žalobce má totiž možnost podat žádost o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území z důvodu podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. V případě víza za účelem strpění se nepochybně jedná se o pobytový titul, který žalobci poskytuje méně práv, než dosavadní zaměstnanecká karta. To ale nemůže představovat překážku způsobitou zabránit zrušení žalobcova aktuálního pobytového titulu, vezme-li soud v úvahu důvod, který vedl k jeho zrušení. Nejeví se totiž účelným ponechat žalobci výhodnější pobytový status, pokud má stále možnost efektivně řešit svou situaci jinými adekvátními prostředky dle zákona o pobytu cizinců. Oprávnění žalobce žádat o udělení víza za účelem strpění v době platnosti výjezdního příkazu dovozuje také Nejvyšší správní soud (přiměřeně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2022, č. j. 7 Azs 269/2022 - 27).
50. Podle § 56 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců se sice dlouhodobé vízum (tedy i vízum za účelem strpění) cizinci neudělí, nesplňuje-li podmínku trestní zachovalosti. Toto ustanovení by za standardních okolností dopadlo také na žalobce, neboť ten se dopustil úmyslného trestného činu. Ustanovení nicméně dále stanoví, že se tak stane mimo jiné „za podmínky, že důsledky neudělení dlouhodobého víza budou přiměřené důvodu pro neudělení dlouhodobého víza.“ Protože „standardní okolnosti“ na území Ukrajiny nepanují, je zřejmé, že v případě žalobce by důsledky neudělení víza za účelem strpění nebyly přiměřené důvodu jeho neudělení (jímž by jinak pravomocné odsouzení za spáchání trestného činu skutečně bylo). Ustanovení § 56 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců se tak v jeho věci nepoužije. Ostatně pracovnice žalovaného během soudního jednání potvrdila, že občanům Ukrajiny nacházejícím se v obdobné situaci jako žalobce jsou nyní víza za účelem strpění udělována.
51. Zákonná lhůta pro vyřízení takové žádosti je 30 dnů ode dne podání žádosti (§ 169t odst. 4 zákona o pobytu cizinců). Za předpokladu včasného podání žádosti může žalobce získat legální cestou jiný pobytový status, a to ještě před uplynutím lhůty stanovené napadeným rozhodnutím pro vycestování z území České republiky. Krajský soud tedy uzavírá, že žalobce svou situaci může řešit jinými zákonnými prostředky, které poskytují dostatečné právní záruky, že v krajním případě nedojde k jeho nucenému vycestování do země původu. S hodnocením žalovaného se v této části plně ztotožňuje a shledává jej dostatečným.

VI. Závěr a náklady řízení

52. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že námitky uplatněné žalobcem jsou nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s.

53. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 18. ledna 2023

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu